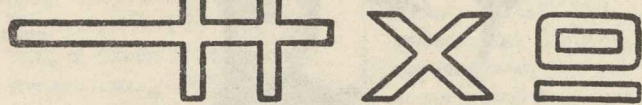

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ "ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ"

Αριθμός φύλλου 199

Αθήνα Μάιος 1979

Τὸ προσφυγάκι
(Ἐθν. Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο)

Η ΑΞΙΑ ΕΝΟΣ ΧΡΕΟΥΣ

ΚΑΘΕ χρέος, ἡ ἐπιβαλλόμενη δηλαδή δραστηριότητα γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση ἑνὸς στόχου, ἐνὸς σκοποῦ, στηρίζεται σὲ ἀξιολογικὴ προϋπόθεση, βάση, μπορούμε νὰ τὴν ποῦμε. Καὶ αὕτῃ ἡ βάση τονίζει ἀκριβῶς τὴν ὁποιαδήποτε σημασία του.

Ἕνα χρέος λοιπὸν προβάλλεται καὶ μὲ προφανὴ βεβαιότητα γιὰ μᾶς τοὺς Μικρασιάτες, σὲ ὅσους γεννηθήκαμε Ἐκεῖ, στοὺς χώρους γενικὰ τῆς Ἀνατολῆς, τοὺς πέραν τοῦ Αἰγαίου. Συντριπτικὸς ὑπῆρξεν ὁ Ὀλεθρος τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῶν χώρων αὐτῶν, κατὰ τὸ φθινόπωρο τοῦ 1922. Ἕνα χρέος σὰν συνέπεια προβάλλεται γιὰ μᾶς ποὺ γεννηθήκαμε Ἐκεῖ καὶ Ἐκεῖ περάσαμε τὰ παιδικὰ μας χρόνια. Τὸ ἴδιο χρέος, ἀνάλογο σὲ ἀξία καὶ σημασία, ἐπιβάλλεται ἀσφαλῶς καὶ σ' αὐτοὺς ποὺ μᾶς διαδέχονται.

Τὸ χρέος νὰ διατηρηθεῖ μὲ σταθερότητα καὶ μὲ ἱερότητα ἡ μνήμη τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐκείνου. Καὶ κυρίως νὰ υπολογιστεῖ ἡ ἐπίδραση τῆς διατηρήσεως καὶ τῆς καλλιέργειας τῆς μνήμης αὐτῆς στὴν ὅλην μας ὡς Ἑλλήνων — γενικὰ ὅλων τῶν Ἑλλήνων — ἐθνικὴ μας συγκρότηση. Αὕτῃ ἀκριβῶς εἶναι ἡ ἠθικὴ ἀξία, τῆς ἐκπληρώσεως ἐνὸς βέβαιου ἀναμφισβήτητου χρέους μας, τῆς συνειδητῆς μάλιστα καὶ μὲ μελετημένο σύστημα ἐκπληρώσεώς του.

Ἀποτελεῖ βέβαια ἡ ἐνέργειά μας αὕτῃ τὴν ἔκφραση τοῦ ἐπιβαλλόμενου σεβασμοῦ πρὸς τὶς ἑκατοντάδες χιλιάδες τραγικῶν θυμάτων τοῦ Ὀλέθρου ἐκείνου. Μιὰ ἐκδήλωσή ποὺ πηγάζει ἀσφαλῶς ἀπὸ ἔντονες καὶ εὐεξήγητες ψυχολογικὲς ἀντιδράσεις, ἀλλὰ καὶ μ' ἓνα νόημα, ποὺ τὸ αἰσθανόμαστε καὶ τοῦτο εὐρύτερα ἠθικὸ παρ' ὅλο ποὺ δείχνει, κατὰ μιὰν ὀρισμένην ἄποψη, νὰ ἀποτελεῖ κατὰ τὶς περιστάσεις τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιδράσεως γεγονότων ἰδιαίτερα ἀτομικῶν σχέσεων.

Γονιοὶ μας, ἀδέρφια μας, συγγενεῖς μας στενότατοι, ὑπῆρξαν τὰ τραγικὰ θύματα τῆς ἀνυπολόγιστα ἐκτεταμένης ἐκείνης συμφορᾶς. Χρέος μας λοιπὸν, καὶ συνειδητὸ πλέον, ἡ ἐκδήλωση τῆς ἐπιδράσεως στὴν ψυχικὴ καὶ νοητικὴ μας συγκρότηση τῶν περιστατικῶν ἐκείνων. Διεύρυνση βέβαια περαιτέρω

ρω τῆς ἠθικῆς σημασίας τοῦ χρέους μας αὐτοῦ ἀποτελεῖ ἡ συσχέτισή του πρὸς τὸ βαθύτερο καὶ καθολικότερο ἐθνικὰ ἱστορικὰ νόημά του. Τρεῖς χιλιετίες καὶ περισσότερο, μὲ γεγονότα ἀπειράριθμα καὶ ἐπιδράσεις ποικίλες καὶ ἐκτεταμένες, καλύπτουν τὴν ἱστορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς. Μιὰ ἱστορία παγκόσμιας ἀκτινοβολίας καὶ εὐρύτατης δημιουργικῆς ἐπιδράσεως. Καὶ δὲν πρόκειται γιὰ ἀστήρικτη καυχσιολογία. Μιὰ λεπτομέρεια ποὺ συγκλονιστικὰ ἔτυχε νὰ μὲ συγκνηήσει τοῦτο τὸν τελευταῖο καιρὸ. Διάβαζα τὸ σύγγραμμα: «Ἡ τύχη καὶ ἡ ἀναγκαιότητα» τοῦ διάσημου Γάλλου βιολόγου Ζὰκ Μονὸ καὶ εἶδα στὸ βιβλίο αὐτό:

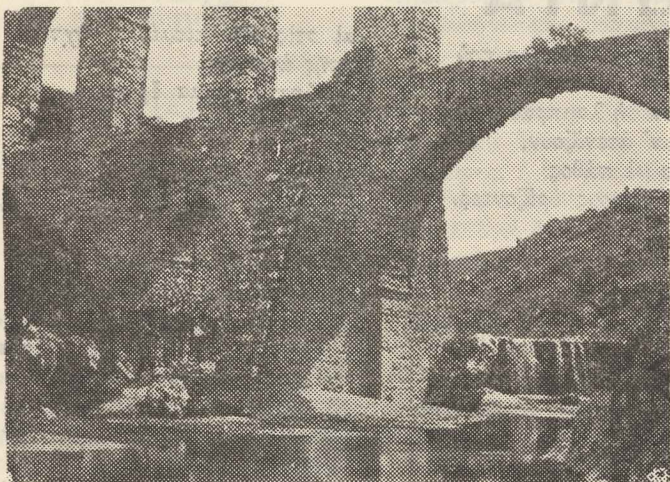
«...γεννήθηκε στὶς ἀκτὲς τῆς Ἰωνίας, ἐδῶ καὶ τρεῖς χιλιάδες σχεδὸν χρόνια, ἡ δυτικὴ σκέψη...». Ἡ Ἰωνία λοιπὸν, τονίζεται καὶ σ' ἄλλη σελίδα τοῦ βιβλίου τοῦ Μονό, εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ καὶ πιὸ πέρα τοῦ σημερινοῦ παγκόσμιου πολιτισμοῦ.

Ἡ διαπίστωση βέβαια αὕτη — ἃς μοῦ ἐπιτραπεῖ νὰ τὸ ξαναπῶ καὶ τοῦτο — προκύπτει καὶ ἀπὸ τὰ πορίσματα ὑπεύθυνης μελέτης στὰ συγγράμματα πολλῶν καὶ μεγάλων σοφῶν καὶ ἐπιστημόνων καὶ δικῶν μας καὶ ξένων. Νὰ τὴν ξαναπροσέξω με ὅμως ἀπὸ μιὰ πρόσφατη καὶ βέβαια σοβαρὴ ἀφαρμὴ ἔχει ἀσφαλῶς τοῦτο μιὰν ἰδιαίτερη ἐννοια.

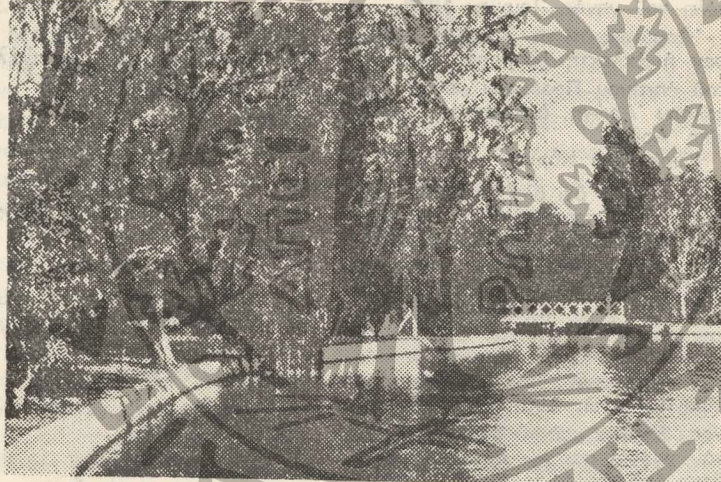
Τὶ κάνομε ὅμως γιὰ νὰ αἰστανθοῦμε, νὰ διατηρήσουμε, σὰ δεδομένο βέβαιης, καθολικῆς, ἐθνικῆς ἐξάρσεως, αὐτὴν τὴν τεράστιαν ἱστορικὴν σημασίαν τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Οἱ Ἑβραῖοι — ὅπως ἔγραψα καὶ τοῦτο ἀπὸ καιρὸ — ἱδρυσαν ἔδρα στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Τέλ-Αβιβ γιὰ τὸν Ἑβραϊσμὸν τῆς Θεσσαλονίκης.

Γιὰ τὸν Ἑλληνισμὸν τῆς Ἀνατολῆς, μὲ τὴ μακρότατη, χιλιετῶν ἱστορία, μὲ τὴν τεράστια παγκόσμια ἐκτάσεως σημασία γιὰ τὴ μελέτη του στὶς διάφορες μορφές τῆς ἱστορίας του, τὴν περιπετειώδη, ἀλλὰ καὶ γόνιμη σ' αὐτὰ τὰ πορίσματα ποὺ εἶδαμε, ἐμεῖς οἱ Μικρασιάτες, ἀλλὰ καὶ ὅλοι γενικὰ οἱ Ἕλληνες τί κάνομε; τί κάνομε; ΝΙΚΟΣ Ε. ΜΗΛΙΩΡΗΣ

Τὸ παλαιὸ Ὑδραγωγεῖο στὸν προφ. Ἡλία

Χαλκὴ Μπουνάρ (Λουτρὰ Ἀρτέμιδος)

οικονομική και κοινωνική ζωή του τόπου ολόκληρου.

Οι γυναίκες ήταν εξαιρετικά ζωντανές, πάντοτε πρόσχαρες, έτσι που νόμιζες πως δεν πέρασαν τις φοβερές δοκιμασίες της τούρκικης επιδρομής και τ' αποτελέσματα της προσφυγιάς. Τα φτωχικά τους σπίτια, παράγκες στην άρχή, έλαμπαν από πάστρο κι άρχοντιά. Το καλό τους γούστο φαινόταν και στα πιο απλά πράγματα. Το σπίτι μύριζε νοικοκυροσύνη και γαλαντομία. Άνοιχτοκαρδες, αλλά και ανοιχτοχέρисσες, δεν τσιγγουνεύονταν να προσφέρουν με χειρονομία άρχοντική απ' το φτωχικό τους. Μιά ράτσα χαριτωμένη και τσαχπίνια, θηλυκιά, με χριτό κόκκαλο, ήξερε πάντα να δημιουργεί φιλική και ζεστή ατμόσφαιρα για το σύζυγο, για τα παιδιά, για τον κάθε ξένο που προσπερνούσε το κατώφλι της εστίας τους. Κι από χιούμορ επίσης, χάρμα ματιών να τις βλέπεις να μιλούν, να γελούν, να μιμούνται, να διηγούνται. Όμοιολογώ πως τέτοια χαριτωμένη ράτσα γυναίκαν, που κι οι πιο γριές τους φάνταζαν νέες, δεν έχω ξανασυναντήσει. Αντιμετώπιζαν όλες τις αντιξοότητες χωρίς γκρίνια και μεμφιμοιρία, έτοιμες να τραγουδήσουν και να γλεντήσουν σε κάθε στιγμή.

Όλοι μαζί — άντρες και γυναίκες — έφεραν ένα καινούργιο τρόπο ζωής, που στην άρχή παραξένεψε και έρέθισε τους ντόπιους. Μα σιγά - σιγά τους άνοιξε πλήθος όριζόντες και τους έσπρωξε να προχωρήσουν γρηγορότερα. Προέρχονταν, βλέπετε, από μία πόλη όπου διασταυρώνονταν ο δυτικός με τον άνατολικό πολιτισμό, διαποτισμένη όμως και ζυμωμένη με την Βυζαντινή και Έλληνική παράδοση. Την πανέμορφη Σμύρνη.

Αικατερίνη Τσοτάκου,
Λυκειάρχης»

ΒΙΒΛΙΑ

Συνεχίζουμε, ύστερα από πολύμηνη διακοπή, τη βιβλιογραφική διβλίων, μικρασιατικού κυρίως περιεχομένου, που μας έχουν αποστείλει για τη βιβλιοθήκη μας οι συγγραφείς των, τους οποίους και ευχαριστούμε θερμότατα.

ΒΑΣ. Κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ: «Η σύναξη στο φαρασιώτικο ιδίωμα της Καππαδοκίας», σ. 306, Θεσσα. 1976.

MIX. ΑΘ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ: «Μεγάλη του Γένους Σχολή και Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης» (όμιλία) σ. 47, 'Αθ. 1978.

ΑΝΔΡΕΑ ΣΤΥΛ. ΑΞΙΩΤΑΚΗ: «Η μέρα μνήμης του Έλληνισμού της Μ. Ασίας» σ. 109, 'Αθ. 1979.

ΔΗΜ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ (Τάκη Μώμου) «Χαμόγελα» σ. 77, 'Αθ. 1977.

ΔΗΜ. ΑΡΧΙΓΕΝΗ: α) «Οι Νταήδες της Σμύρνης» σ. 94, 'Αθ. 1977, β) «Οι καταφερτζήδες της Σμύρνης» σ. 142, 'Αθ. 1978.

ΠΑΝΟΥ ΒΑΛΣΑΜΑΚΗ: «Η πολιτεία δίχως κάστρα. Αίθαλι 1914 - 1918» σ. 190, 'Αθ. 1978.

ΟΛΓΑΣ ΒΑΤΙΔΟΥ: «Επιστολή στον Έρωτη» (σε λόγο άπλο) σ. 57, 'Αθ. 1976.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Π. ΔΕΑ: «Μεσορρήνμα και συντρίμια» ('Αγνωστες σελίδες από τους εθνικούς αγώνες (1917 - 1922) σ. 468, 'Αθ. 1976.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΕΦΡΑΙΜΙΔΗΣ: «Οι λησμονημένοι Έλληνες στη Μικρά Ασία και τον Πόντο και τα ανθρώπινα δικαιώματα», σ. 96, Θεσσα. 1978

ΓΙΑΝΝΗ ΖΗΚΑ ή ΤΖΗΚΑ: «Αρχαία Έρυθραία. Το Μελί και η περιοχή του» σ. 211, 'Αθ. 1979.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΑΓΓ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ: «Διακρίβντες του Ξερριζώμένου Έλληνισμού» Τόμ. Α' σ. 375, 'Αθ. 1975, Τόμ. Β' σ. 316, 'Αθ. 1976, Τόμ. Γ' σ. 318, 'Αθ. 1977.

ΣΙΤΣΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ: «Το λεβεντόπαιδο της Άσπρης Θάλασσας (Αιολική - Ιωνική αφήγηση σε ιστορικά πλαίσια) σ. 462, 'Αθ. 1976.

ΚΟΥΛΗΣ ΚΑΣΗΣ: «Ένας αδερφός του ήλιου» (Το βιβλίο αυτό είναι ευαγγέλιο, γραμμένο μ' αϊμα στον Μικρασιατικό Πόλεμο) σ. 66, 'Αθ. 1976.

ΝΙΤΣΑΣ Π. ΚΙΣΚΗΡΑ: «Ο Άνώνυμος» συγγραφέας της Έλληνικής νομαρχίας» σ. 80, 'Αθ. 1979.

ΚΑΛ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΥ - ΓΡΙΒΑ: α) «Γέλιο και δάκρυ» σ. 84, 'Αθ. 1977, β) «Σελίδες ιστορίας. Οι δρόμοι της Ν. Σμύρνης» σ. 151, 'Αθ. 1979.

ΟΔΥΣ. Α. ΛΑΜΨΙΔΗ: «Μνήμη Έλλήνων Προσφύγων του 1922» σ. 37, 'Αθ. 1976.

ΘΑΝΑΣΗ ΚΩΣΤΑΚΗ: «Το Μιστί της Καππαδοκίας» τεύχη 2, σ. 596, 'Αθ. 1977.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΜΑΓΓΑΝΑΡΗ: α) «Γουοντερμάτζικα» (Νέα ποιήματα, με 11 χαρακτηριστικά του Α. Τάσου) σ. 70, 'Αθ. 1976, β) «Οι Θυρεοί» (Νέα Ποιήματα, με 9 σχέδια του Γιάννη Μαγκανάρη) σ. 72, 'Αθ. 1978.

ΜΑΝΟΛΗΣ ΜΕΓΑΛΟΚΟΝΟΜΟΣ: «Η Σμύρνη» ('Από το αρχείο ενός φωτορεπόρτερ) σ. 204, 'Αθ. 1979.

ΦΙΛΙΠΠΑ ΜΑΪΧΟΥ: «Φλόγες στη Μικρά Ασία» (Τραγωδία του Έλληνισμού. Χρονικό) σ. 72, 'Αθ. 1978.

ΣΠΥΡΟΥ ΜΗΛΑ: «Ο Ξεριζωμός, αίμα και δάκρυα» σ. 166, 'Αθ. 1976.

ΝΙΚΟΥ ΜΗΛΙΩΡΗ: α) «Ο Άγγελος Σημηριώτης και το νεοελληνικό πρόβλημα» σ. 19, 'Αθ. 1976, β) «Ο Παλαμάς και οι πρόσφυγες» δ' έκδ. σ. 30, 'Αθ. 1976, γ) «Μικρασιατικά κείμενα» σ. 246, 'Αθ. 1977, δ) «Άλέκος Θ. Μπενάκης» ('Η προσφορά του στη μικρασιατική παράδοση) σ. 45, 'Αθ. 1979.

ΡΙΤΑΣ ΜΗΛΙΩΡΗ: α) «Ρωγμές» (Ποιήματα) σ. 62, 'Αθ. 1976, β) «Σύνθετες ώρες» (ποιήματα) σ. 62, 'Αθ. 1978.

ΜΠΑΡΜΠΑ ΣΤΕΛΙΟΥ: (Στ. Νικολαΐδη): α) «Ταβερνάρικα» σ.

ΔΩΡΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ

Με αίσθημα ευγνωμοσύνης αναγγέλλουμε ότι το Ίδρυμα Μποδοσάκη μας έχορήγησε ποσόν 100.000 δρχ. στη μνήμη του άειμνήστου Προδρόμου - Μποδοσάκη Άθανασιάδη, προς ένίσχυση των σκοπών της Ένώσεώς μας.

ΔΩΡΕΕΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΝΩΣΙΝ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ

	Δρχ.
Ο κ. Άλέξ. Ζωγράφος ΕΠΕ — Άσφαλιστική εργασία υπέρ των σκοπών της Ένώσεως	3.500.
Η κ. Σοφία Άναστασιάδη - Μαγουσάκη, με τα 8 χρόνια από το θάνατο του αγαπημένου πατέρα της Γιώργου Ιακώβου Άναστασιάδη, δημοσιογ) φου της Σμύρνης,	2.000
Ο κ. και η κ. Στέλιου Μ. Βλέσσα, εις μνήμην του έξαδέλφου των Χρήστου Δημοπούλου	1.000

ΠΡΟΣΦΥΤΕΣ

Έλπίδα να γυρίσουμε πίσω
καμμιά
δεν υπάρχει για μας ή Ίθάκη.
Στα ρημαγμένα σπίτια τα τζάκια
σβυστά,
χωρίς καπνόν αναθρώσκοντα.
Στείρες πεθυμιές
κυκλοφορούν στα όνειρα τις
νύχτες.
Τούρκεφε ή Πόλη.
Τούρκεφε
έτσι τη ζωή μας τελειώνουμε
πρόσφυγες
και μόνον από σκοπιμότητα
για να μην ξεχαστεί
καημός που μας έκαψε.
μιλούμε κάποτε κάποτε,
στα παιδιά μας,
για την Ίθάκη

ΡΙΤΑ ΜΗΛΙΩΡΗ

47, Θεσσα. 1976, β) «Του καφενέ και της ταβέρνας» σ. 148, Θεσσα. 1977, γ) «Όργισμένα γεράματα» σ. 40, Θεσσα. 1977, δ) «Άρατα θέματα και κατεστημένα» σ. 110, Θεσσα. 1978.

AZIZ ΝΕΣΙΝ (μτφρ. Έρμος Άργαΐος): «Το θεριό του Ταύρου» σ. 119, 'Αθ. 1977.

ΝΙΤΣΑ ΠΑΡΑΡΑ - ΕΥΤΥΧΙΔΟΥ: «Κάποτε στα Βουρλά της Μ. Ασίας» (Λογογραφικές αφηγήσεις) σ. 135, 'Αθ. 1978.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ι. ΠΟΛΙΤΗΣ: «Μικρά Ασία» τόμοι 2, 1ος σ. 356, 2ος σ. 391, 'Αθ. 1977.

ΑΝΤΩΝΗ ΣΧΙΝΑ: «Μικρασιατικές ιστορίες κι ένα μήνυμα ειρήνης» σ. 85, 'Αθ. 1975.

ΑΡΗΣ ΤΑΣΤΑΝΗΣ: «Αιολικά» (ποιήματα) σ. 68, 'Αθ. 1977.

Γ. ΤΕΝΕΚΙΔΗΣ: «Η συμβολή των μικρασιατικών πατρίδων στη διάπλαση του σύγχρονου Έλληνισμού (όμιλία) σ. 20, Θεσσα. 1977.

ΔΗΜ. ΧΟΝΔΡΟΚΟΥΚΗ: «Η άθεστη πλευρά της Τουρκίας» (έννιαικόσιες μέρες ζωής στην Τουρκία και στο ΝΑΤΟ με τους Άμερικανούς και τους Τούρκους) σ. 278, 'Αθ. 1978.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΧΡΥΣΟΧΟΥ: «Ξεριζωμένη γενιά» (Το Χρονικό της προσφυγιάς στη Θεσσαλονίκη) σ. 231, 'Αθ. 1977.

M.A.I.

ΕΚΘΕΣΗ ΚΕΙΜΗΛΙΩΝ

ΤΣΕΣΜΕ

Η «Ένωσις Μικρασιατών Περιφερειάς Κρήνης (Τσεσμέ)», με την ευκαιρία της συμπληρώσεως 25 χρόνων από την ίδρυσή της, άργάνωσε μια πολύ ένδιαφέρουσα έκθεση στη μνήμη των χιλιάδων άθων θυμάτων της Μικρασιατικής καταστροφής.

Η έκθεση έγινε στη Ν. Σμύρνη (από τις 14 έως 30 Μαΐου) και το περιεχόμενό της ήταν στη κυριολεξία μουσειακό. Έκτός από τα περιήγημα παραδοσιακά ύφαντά, κεντήματα και πλεκτά τέχνης, καθώς και οικιακά σκεύη περιελάμβανε και έγγραφα ελληνικά και τουρκικά του περασμένου αιώνα.

Ακόμα, έπρόβαλε την έμπνευτική κίνηση της μικρής εκείνης μικρασιατικής πόλεως, με μια πλούσια συλλογή άλληλογραφίας των έμπόρων της Κρήνης, που είχαν συναλλαγές με όλο σχεδόν τον κόσμο, με τιμολόγια καταστημάτων της Σμύρνης, ταχυτικές συνταγές, τετράδια μαθητηρίων της περιφέρειας Κρηναίας Σιχαλής και του Όμηρειού της Σμύρνης.

Την έκθεση πλαισίωσε ένα πλήθος από φωτογραφίες, παλιές και σύγχρονες, που ζωντάνεψαν την άλησμόνητη μικρασιατική πατρίδα, καθώς και έφημερίδες και περιοδικά, ελληνικά και ξένα, που κυκλοφορούσαν στην Κρήνη, όπως και παλαιές και σπάνιες εκδόσεις βιβλίων που κοσμούσαν τις βιβλιοθήκες των φιλόμουσων κατοίκων της.

Η «Ένωσις Μικρασιατών περιφερειάς Κρήνης» και ο ποιητής πρόεδρος της κ. Διαν. Τρόδας άξίζουν ένα μεγάλο μπράβο για τη συγκινητική αυτή προσπάθεια, που πρόσβαλε σε παλιούς και νέους ότι μπόρεσε να σωθεί: από τη θύελλα της καταστροφής κι από την επιτακτική ανάγκη της επιδιώσεως των προσφύγων.

TZ. B.